

DIJALOZI S BAŠTINOM 2014

slika spomenika i princip
promjene

Rijeka _ 29. travnja 2014.

Katedra za istraživanje i zaštitu kulturne baštine
Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

i

ICOMOS Hrvatska

Jednodnevni znanstveno-stručni skup Dijalozi s baštinom 2014.

Oblikovanje knjige sažetaka: Ivan Braut

Sažeci izlaganja dostupni su na web stranici:

www.dijalozisbastinom.wix.com/dijalozi

ORGANIZATORI:

Odsjek za povijest umjetnosti
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

ICOMOS
HRVATSKA

PROGRAMSKI ODBOR

izv. prof. dr. sc. Marijan Bradanović

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

prof. dr. sc. Zlatko Jurić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

izv. prof. dr. sc. Matej Klemenčič

Filozofski fakultet Sveučilišta u Ljubljani

prof. dr. sc. Nina Kudiš

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

doc. dr. sc. Ivan Matejčić

Akademija primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci

izv. prof. dr. sc. Marko Špikić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

izv. prof. dr. sc. Predrag Šustar

dekan Filozofskog fakulteta u Rijeci

ORGANIZACIJSKI ODBOR

izv. prof. dr. sc. Marijan Bradanović

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Ivan Braut

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, vanjski suradnik

Irma Huić

Hrvatski odbor ICOMOS-a

Mateja Jerman

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Znanstveni skup Dijalozi s baštinom 2014 financijski su pomogli:

Grad Rijeka

i

Primorsko-goranska županija

Knjiga sažetaka

DIJALOZI S BAŠTINOM 2014

slika spomenika i princip
promjene

utorak, 29. travnja 2014.

s početkom u 9 sati

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Kampus na Trsatu | Sveučilišna avenija 4

dvorana 006

program

- 9 : 00 **OTVARANJE SKUPA - Pozdravne riječi:**
- dekana Filozofskog fakulteta izv. prof. dr. sc. Predraga Šustara
- pročelnice Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci doc. dr. sc. Nataše Šegota Lah
- pročelnika Odjela gradske uprave za kulturu Grada Rijeke Ivana Šarara
- pročelnika Upravnog odjela za kulturu, sport i tehničku kulturu Primorsko-goranske županije Valerija Jurešića
- 9 : 30 **SLIKA SPOMENIKA I PRINCIP PROMJENE**
Marko Špikić
- 9 : 50 **MALO RIMSKO KAZALIŠTE – PULA**
Projekt revitalizacije i rekonstrukcije
Đeni Gobić Bravar
- 10 : 10 **SLUČAJ KULTURNOG DOBRA „Z-2699“**
Željko Bistrović, Marijan Bradanović
- 10 : 30 Rasprava
Pauza
- 11 : 00 **CRKVA S OŽILJCIMA**
Ivan Matejčić
- 11 : 20 **PREOBRAZBA OSLIKANIH PROČELJA: RESTAURIRANJE STAROG ILI KREIRANJE NOVOG?**
Krasanka Majer Jurišić
- 11 : 40 Rasprava
- 12 : 00 **PREDSTAVLJANJE 35. BROJA GODIŠNJAKA ZAŠTITE SPOMENIKA HRVATSKE**
Gordana Jerabek, Ivo Glavaš, Tomislav Petrincec

PAUZA ZA RUČAK	12 : 30
PREDSTAVLJANJE 4. BROJA „PORTALA“, GODIŠNJAKA HRVATSKOG RESTAURATORSKOG ZAVODA Višnja Bralić, Mario Braun, Marko Špikić	14 : 30
SLIKA SPOMENIKA: VRIJEME, UKUS I PREOBRAZBE Višnja Bralić	15 : 00
OBNOVA I ZAŠTITA KATEDRALE SV. JAKOVA U ŠIBENIKU – JUČER, DANAS, SUTRA Predrag Marković	15 : 20
Rasprava Pauza	15 : 40
STOLJEĆE INDUSTRIJSKE BAŠTINE U KARLOVCU – Tvornički kompleks potkivačkih čavala Mustad ili kako živjeti baštinu Branka Križanić, Tatjana Horvatić	16 : 00
OSOBITOSTI ZAŠTITE I OBNOVE GRADITELJSKOG NASLIJEĐA MODERNE Ivan Vitić: sklop stambenih zgrada u Laginjinoj ulici u Zagrebu Alan Braun	16 : 20
Rasprava ZATVARANJE SKUPA	16 : 40 17 : 00
OBILAZAK ARHEOLOŠKOG PARKA TARSATIČKI PRINCIPIJ UZ STRUČNO VODSTVO JOSIPA VIŠNJIĆA (Hrvatski restauratorski zavod)	17 : 45

SLIKA SPOMENIKA I PRINCIP PROMJENE

Marko Špikić | Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Trogir

Princip promjene u konzervatorsko-restauratorskoj predaji ima zanimljivo povijesno podrijetlo. U povijesti hrvatske zaštite spomenika važan je utjecaj srednjoeuropske teorije konzerviranja u kojoj se od kraja 19. stoljeća pojam promjene počeo držati nepotrebnim i opasnim, što je dovelo do aktivnog promicanja krilatice *Konzervirati, a ne restaurirati*. Ona je kao metodološko mjerilo zadržana do razaranja u Drugom svjetskom ratu i prvi puta preispitivana nakon 1945. godine. Štoviše, ideja promjene u konzervatorskoj se etici tada morala povezati s društvenim prevratom sustava vrijednosti nove države izrasle na simboličkim i konkretnim ruševinama triju prethodnih.

Promjene u slici spomenika – od pojedinosti na pokretnoj baštini do povijesnih urbanih cjelina – u neovisnoj se Hrvatskoj

moгу razgraničiti u posljedice nebrige i strukovnoga htijenja. U uvodnom će se izlaganju stoga raspraviti o utjecaju tih promjena na status i suvremeno poimanje naše kulturne baštine. Izlagač će usporediti europska i hrvatska iskustva u razvitku odnosa prema pojmu promjene kao jednom od temelja razumijevanja povijesti konzervatorske ideje i strukovne etike. Prikazat će povijest modernog odnosa očuvanja i potrebe za promjenama, stavljajući naglasak na suvremene rasprave, pa i podjele, unutar svjetske konzervatorske zajednice, propitujući u tom kontekstu i položaj recentnih pojava u hrvatskoj konzervatorsko-restauratorskoj praksi.

Split

MALO RIMSKO KAZALIŠTE – PULA

PROJEKT REVITALIZACIJE I REKONSTRUKCIJE

Đeni Gobić Bravar | Arheološki muzej Istre

Idejno rješenje
revitalizacije i
rekonstrukcije
(Zadruga Praksa:
Emil Jurcan i Helena
Sterpin)

Pulsko malo rimsko kazalište od svojega otkrića pa do danas prošlo je nekoliko faza iskopavanja, prepoznavanja i konzerviranja. Šezdesetih i sedamdesetih godina 20. stoljeća vršeni su zahvati rekonstruiranja donjeg dijela gledališta te dijela zidova i scene. Nakon zahvata rekonstrukcije malo je kazalište na godišnjoj razini tijekom ljetnih mjeseci korišteno za razne predstave i manifestacije, što je u skladu s njegovom originalnom svrhom.

Ipak, tek je manji dio kazališta konzerviran i rekonstruiran, dok se puno veći opseg (posebno stari dio gledališta uklesan u živu stijenu) konstantno koristi, kako tijekom manifestacija tako i u svakodnevnoj komunikaciji, kao pješački prolaz pri usponu prema Kaštelu i mjesto zaustavljanja kako turista tako i pulskih građana. Ovakvi su uvjeti (uz prirodne procese degradacije) pridonijeli sve bržem propadanju originalnih dijelova spomenika.

Kako bi se spomenik revalorizirao u svojoj originalnoj funkciji i očuvao od daljnjeg propadanja započet je projekt njegove

revitalizacije i rekonstrukcije. Predavanjem će se prezentirati dio idejnog rješenja rekonstrukcije nedostajućih dijelova, konzerviranja postojećih ostataka te moguće solucije i problemi koji se vezuju uz rješavanje zaštite i prezentacije originalnih ostataka gledališta uklesanih u živu stijenu. Sve to uz usporedne primjere raznovrsnih rješenja sličnih situacija u Europi i šire.

Malo rimsko kazalište danas

Pula, Malo rimsko kazalište prije zahvata rekonstrukcije, sredina 20. stoljeća

SLUČAJ KULTURNOG DOBRA „Z-2699“

Željko Bistrović | Ministarstvo kulture RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Rijeci

Marijan Bradanović | Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Kulturno-povijesna cjelina naselja Baška na otoku Krku kao spomenik kulture registrirana je 29. rujna 1970. godine rješenjem Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Rijeci, no već od početka šezdesetih godina 20. stoljeća u spisima koji se čuvaju u pismohrani današnjeg riječkog Konzervatorskog odjela mogu se pratiti sustavniji napori njezine zaštite. Revizijom rješenja o zaštiti iz 2006. godine Baški se pristupilo u skladu sa suvremenim konzervatorskim načelima pa su, uz središte naselja iz razdoblja ranog novog vijeka, registracijom obuhvaćena i područja stambene izgradnje 19. stoljeća, zatim suburbane turističke izgradnje ranoga 20. stoljeća te arheološki lokaliteti na području urbane cjeline. Zbog i danas jake i simbolično naglašene povezanosti Bašćana

Motivi iz Baške
s početka 20.
stoljeća

sa svojim posljednjim počivalištem i nekadašnjom župnom crkvom Sv. Ivana, novom je registracijom obuhvaćeno i područje groblja, tj. nekadašnjega utvrđenog srednjovjekovnog naselja. Režimima zaštite vizura na povijesni dio naselja htjelo se ostvariti pravovremeni konzervatorski utjecaj na eventualnu buduću izgradnju na prostoru urbane cjeline i u njezinim kontaktnim zonama. Uvriježeno je tad bilo konzervatorsko razmišljanje da će postojanje dokumenta koji precizira zonu zaštite kulturnog dobra mjesnim vlastima omogućiti aktiviranje tzv. spomeničke rente te da će tako namaknuta sredstva poslužiti u kreiranju dugoročnog programa zaštitnih radova na kulturnim dobrima područja Općine Baška. 2008. godine konzervatorskom je podlogom izvršena još iscrpnija revizija stanja u prostoru, uz smjernice njegova poboljšanja no nastavili su se bespravni radovi i drugi procesi degradacije spomenika. Što je kao spomenik kulture ili kulturno dobro bilo konzervatorski prepoznato i što je od toga preostalo, te jesu li konzervatorska očekivanja zaštite povijesne urbanističke cjeline Baške bila realno postavljena, tema je ovog izlaganja. Tumače se okolnosti koje su dovele do drastične degradacije stanja ovog (još uvijek) zaštićenog kulturnog dobra.

Kuće unutar
zaštićene
urbanističke
cjeline naselja
Baška – današnje
stanje

CRKVA S OŽILJCIMA

Ivan Matejčić | Akademija primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci

Restauriranje građevine bivše crkve Sv. Stjepana u Peroju dovršeno je 2012. godine te je prošlog ljeta predstavljena lokalnoj javnosti. Metodologija obnove ovog važnog istarskog srednjovjekovnog spomenika donekle se morala razlikovati od rutinske, a sve poradi specifične povijesne sudbine građevine koja je na njoj ostavila bitne „ožiljke“. Najveću je transformaciju crkva doživjela kada je u drugoj polovici 19. stoljeća desakralizirana i prodana lokalnim poljodjalcima koji je dalje koriste kao štalu i spremište krme za blago. Ovu je funkciju crkva zadržala sve do kraja 20. stoljeća kada je otkupluje Grad Vodnjan te započinje njezino restauriranje. Istraživanje jednobrodne građevine s ostacima tri upisane apside i nejasnim tragovima fresaka na zidu, iznijelo je na vidjelo podatke kojima se može upotpuniti pretpostavka o njenom izvornom izgledu, a arheologija je potvrdila pretpostavku o radikalno drugačijem izgledu pročelja. Razmatranja i zaključci o izvornom izgledu građevine nisu niti u jednom trenutku potakli ideju „obnove“ povijesnih oblika. Naime, najautentičniji i ujedno najupečatljiviji, sačuvani povijesni sloj građevine je onaj kada je služila kao štala. Povijesni i kulturni

Bivša crkva sv.
Stjepana, začelje

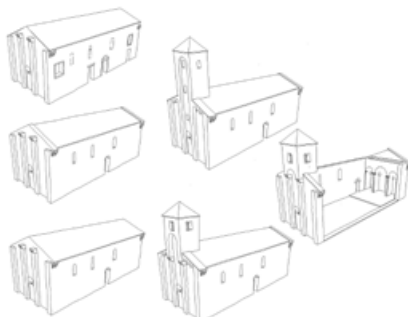
Drugi sloj zidnih slika

Bivša crkva
sv. Stjepana,
unutrašnjost nakon
restauracije

značaj tog sloja građevine lako je vrednovati: možda je pred nama posljednja prilika gdje se može vidjeti crkveni prostor pretvoren u štalu. Takvih se, za nas skarednih i sablažnjivih adaptacija crkava zbiljo mnogo širom svijeta tokom dalje i bliže povijesti, ali nisu poznata mjesta gdje se još mogu tako jasno doživjeti. Rješenje je nađeno u nevinjoj ideologiji krilatice „konzervirati, a ne restaurirati“. Naravno da se ovakav postupak u provedbi pokazao puno složenijim i osjetljivijim nego što se pretpostavljalo. Zahvaljujući ukupnoj sreći i neobičnoj dobrohotnosti vlasnika (Grad Vodnjan) ovaj je zahvat priveden kraju. Uz opis istraživanja, prijedloga znanstvenih zaključaka, opisa radova i metodologije kojom su rukovođeni biti će navedeni i argumenti kojima se nastojalo senzibilizirati široku javnost za ovakav pristup „obnovi“ kulturno-povijesnog dobra.

Bivša crkva sv.
Stjepana, pročelje

Skice varijanti
prijedloga izvornog
izgleda

PREOBRAZBA OSLIKANIH PROČELJA: RESTAURIRANJE STAROG ILI KREIRANJE NOVOG?

Krasanka Majer Jurišić | Hrvatski restauratorski zavod

Unatoč iscrpnim konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima i vrlo detaljnoj dokumentaciji temeljem koje se donosi prijedlog prezentacije kao i smjernice za obnovu, upravo pri radovima na oslikanim pročeljima često dolazi do neželjenih rezultata. Niz je recentnih primjera u Hrvatskoj koji potvrđuju da primjena stručne metodologije i pristupa ne jamči i uspješan restauratorski zahvat obnove povijesnih žbuka s oslicima.

U izlaganju će biti riječi o obnovi pročelja palasa Velikog Tabora, gdje su, uz više slojeva bijelih vapnenih naliča, sačuvana i dva sloja oslika. Prvi, kasnogotički, datiran je u vrijeme izgradnje, a drugi u doba baroknog uređenja palasa. Danas na prostoru sjeverozapadne Hrvatske nema puno povijesnih građevina sa sačuvanim oslikanim pročeljima. Budući su na velikotaborskom palasu dokumentirana čak dva, koji nam ne svjedoče samo o oblicima iscrtanih i obojenih motiva, već i o sastavu žbuka i boja, potrebno je ta uređenja razmatrati ne zasebno, kao umjetnička djela, jer njihova je izvedba skromna i zanatska, već u okviru malobrojne sačuvane oslikane profane arhitekture kontinentalne Hrvatske i središnje Europe i tako prepoznati njihovu ambijentalnu i kulturno-povijesnu vrijednost. Uz prezentaciju provedenih istraživanja pokazat će se i izrađena konzervatorsko-restauratorska dokumentacija te u konačnici postignuti rezultati obnove. Na prvi je pogled vidljiva razlika između zatečenog, odnosno starog, te „restauriranog“ izgleda palasa, a nameće se pitanje, s obzirom na korištene materijale i tehniku rada, u kojoj je mjeri to novo pročelje doista slika nekadašnjeg.

U zaključku, uz prikaz različitih primjera pristupa obnovi oslikanih pročelja, ukazat će se i na druge probleme s kojima se

susrećemo u svakodnevnoj praksi. Ostaje nepobitna činjenica da se već i samim istraživanjima oslikanog povijesnog sloja pročelja, a naravno i svim drugim aktivnostima koje su neizostavan dio konzervatorsko-restauratorskog postupka, nepovratno uništava njegov (makar i malen) dio izvornog, a vrlo se često „stvara“ i sasvim novo pročelje, te sa stručnog stajališta postaje više nego upitna opravdanost izvedene obnove.

Veliki Tabor,
obnovljena pročelja
palasa i dvorišnih
galerija, 2007.
godine

PREDSTAVLJANJE

**GODIŠNJAK ZAŠTITE SPOMENIKA KULTURE
HRVATSKE**
35/2011

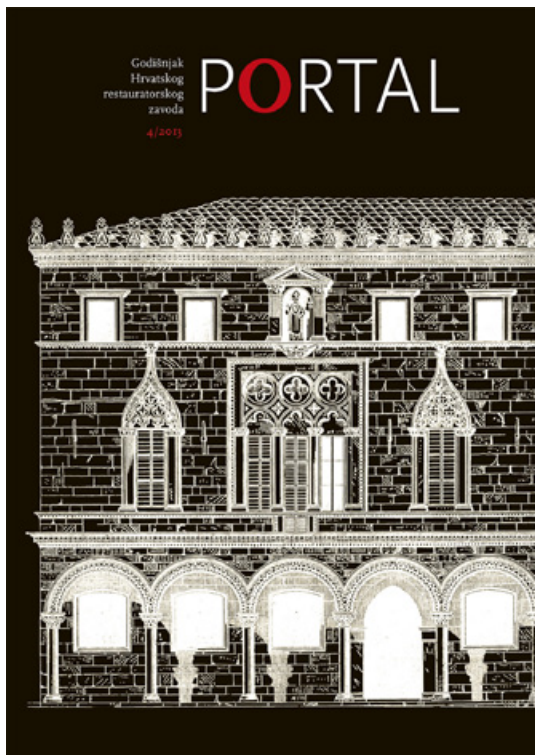
Predstavljajući: Gordana Jerabek, Ivo Glavaš i Tomislav Petrinec

PREDSTAVLJANJE

GODIŠNJAK HRVATSKOG RESTAURATORSKOG
ZAVODA
PORTAL 4/2013

Predstavljajući: Višnja Bralić, Mario Braun i Marko Špikić

SLIKA SPOMENIKA: VRIJEME, UKUS I PREOBRAZBE

Višnja Bralić | Hrvatski restauratorski zavod

U izlaganju se propituje odnos percipirane vrijednosti spomenika i poštivanja konzervatorsko-restauratorskih načela tijekom 19. i 20. stoljeća na primjerima iz slikarske i kiparske baštine u Hrvatskoj. Kada će prevagnuti poštivanje autentičnosti i starosti, a u kojim slučajevima će se uvažiti vrijednosti povijesne slojevitosti, oštećenosti i nedovršenosti, te kada će restauratorski postupci biti vođeni potrebom za cjelovitošću i reprezentativnošću likovnog djela analizira se na nekolicini restauriranih slika (G. Bellinija, L. Bastianija, Girolama da Santacrocea, N. Grassija, B. Bissona) i skulptura Bogorodice (nepoznatog kipara 15. st. iz Marije Gorice, Cresa, Krka, Stenjeveca, Molvi i Granešine).

Bogorodica s
Djetetom, oko
1470., Granešina,
župna crkva
Rođenja Blažene
Djevice Marije,
nakon restauriranja
u Zavodu za
restauriranje
umjetnina (Sonja
Črešnjek 1995.)
| 20

Nakon obnove
2007. godine, bez
konzervatorskog
nadzora

Nakon uklanjanja
replikromacije
iz 2007.
godine, tijekom
restauratorskih
radova u Hrvatskom
restauratorskom
zavodu u Zagrebu
(Sonja Črešnjek,
Ksenija Škarić)

OBNOVA I ZAŠTITA KATEDRALE SV. JAKOVA U ŠIBENIKU

JUČER, DANAS, SUTRA

Predrag Marković | Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Sagledavajući povijest zaštite i obnove katedrale sv. Jakova u Šibeniku u široj, višestoljetnoj vremenskoj perspektivi možemo doći do pomalo iznenađujućeg zaključka: zahvati poduzeti posljednjih dvadesetak godina na njezinoj obnovi upravo su u suprotnosti s njezinim vrijednostima i ne predstavljaju vrhunac teorije i prakse konzervatorsko-restauratorske struke, već upravo suprotno. Izuzev obnove u Domovinskom ratu oštećene kupole, gotovo svi ostali neplanirani, parcijalni i pomalo stihijski zahvati, a poglavito posljednji događaji vezani uz obnovu glavnog, zapadnog portala doveli su do rezultata na koje zasigurno ne možemo biti ponosni. Simptomatično, oni ukazuju ne samo na duboke probleme, pa čak i velika nesnalaženja u pristupu i metodologiji rješavanja konkretnih i nesumnjivo složenih problema koje nameće ovaj spomenik, već prije svega jasno ocrtavaju alarmantno stanje u službi zaštite spomenika

Šibenik, Katedrala sv. Jakova, Ćiril Metod Iveković, 1910. godine

Šibenik, katedrala sv. Jakova, Pavao Bioni, projekt skele 1845. godine

Šibenik, Katedrala
sv. Jakova,
sanacija južnog
transepta, 1954.
godine

u Hrvatskoj danas. Kroz kratak povijesni pregled dosadašnjih radova na obnovi katedrale u izlaganju će se ukazati na potrebe i mogućnosti zaštite ovog iznimnog spomenika hrvatske ali i svjetske kulturne baštine te u duhu najnovijih inicijativa Ministarstva kulture RH iznijeti prijedlozi za rješavanje barem nekih od naznačenih problema.

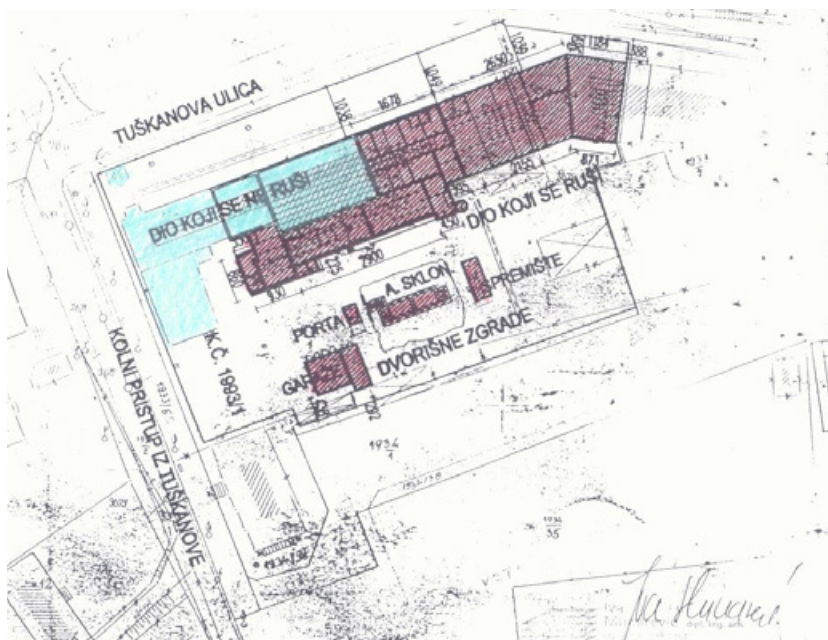
STOLJEĆE INDUSTRIJSKE BAŠTINE U KARLOVCU

TVORNIČKI KOMPLEKS POTKIVAČKIH ČAVALA MUSTAD ILI KAKO ŽIVJETI BAŠTINU

Branka Križanić, Tatjana Horvatić | Ministarstvo kulture RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu

Norveška tvrtka *Mustad & Son* utemeljena 1843. godine, zaslužna za pokretanje proizvodnje potkivačkih čavala u Karlovcu i danas je jedan od vodećih proizvođača čavala i ribolovnih udica u svijetu. Infrastrukturne pogodnosti već postojeće tvornice ulja u Karlovcu prepoznala je 1924. godine i izgradila tvornički sklop koji je uglavnom ostao sačuvan sa svojim izvornim arhitektonskim, tehničkim i povijesnim odlikama. Vrijednost sklopa, osim promocijom na izložbi, publikacijom, te izlaganjima na simpoziju o industrijskom nasljeđu u Karlovcu i Rijeci, definirana je i upisom u Registar kulturnih dobara RH 1998. godine. Izlaganja, publikacije i dokument kojim je sklop valoriziran kao kulturno dobro izrazitog značaja, a tehničko-tehnološka cjelina strojnog parka zbog svoje 80 godina neprekinute proizvodnje na izvornim strojevima proglašena kulturološkim fenomenom svjetskih razmjera, trebali su biti čvrsta ishodišta za

njegovo očuvanje. I dok je priprema za zaštitu i očuvanje sklopa izvršena i podržana od strane struke, problemi nastaju kad započinje revitalizacija kulturnog dobra. Već 2004. godine privatni vlasnik donosi odluku o prestanku proizvodnje. Slijedi niz višegodišnjih uvjetovanih radnji između vlasnika i nadležnog Konzervatorskog odjela: zahtjev vlasnika za promjenom namjene glavne zgrade u distribucijski centar, a zatim u stambeno-poslovnu, te zahtjev za uklanjanjem ostatka sklopa zbog izgradnje nove stambeno-poslovne zgrade. Nakon uklanjanja dijela sklopa i izgradnje nove zgrade, radi se nova parcelacija i smanjuje zona zaštite. Posebnim uvjetima nastoji se udovoljiti zahtjevima za traženom transformacijom sklopa i sačuvati spomeničke vrijednosti kulturnog dobra.

Ovim primjerom ukazujemo na veliki problem konzervatorske prakse u revitalizaciji industrijske baštine u privatizacijskim procesima. Ostaje otvoreno pitanje: gdje je granica uvjetovanja konzervatorske struke u odnosu na kulturno dobro izrazite vrijednosti prema interesima vlasnika, a u postojećim zakonskim okvirima?

OSOBITOSTI ZAŠTITE I OBNOVE GRADITELJSKOG NASLIJEĀA MODERNE

Ivan Vitić: sklop stambenih zgrada u Laginjinoj
ulici u Zagrebu

Alan Braun | Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Danas, pola stoljeća od posljednjih realizacija arhitekture Moderne, sazreli su uvjeti za strukovnu diskusiju problematike zaštite i obnove arhitekture nastale do kraja šezdesetih godina prošlog stoljeća. Znanstvena istraživanja nedvojbeno su utvrdila da je hrvatska moderna arhitektura jedan od nositelja nacionalnog kulturnog identiteta. Ipak, mnoge građevine iz tog razdoblja u međuvremenu su doživjele niz neprimjerenih zahvata, koji su u bitnom narušili njihovo izvorno oblikovanje, odnosno autorske arhitektonske ideje i detalje. One malobrojne, koje su očuvane u svojoj izvornoj pojavnosti, danas zahtijevaju hitnu obnovu uslijed neodržavanja.

Osobitosti obnove graditeljskog naslijeĀa Moderne, u odnosu na ranija razdoblja, nisu samo izostanak sustavnog

Ivan Vitić:
stambeni sklop,
Laginjina ulica,
Zagreb, 1957.-
1960. godine

konzervatorskog istraživanja i zaštite građevina Moderne ili relativno skromna dosadašnja, pa i međunarodna iskustva, u obnovi istih, već često i složena vlasnička struktura s velikim privatnim udjelom. S druge strane, u pravilu je očuvana i dostupna izvorna dokumentacija, a ponekad je, o nekim pojedinostima moguće porazgovarati i sa živućim suradnicima na projektu. Pri projektiranju obnove naglašen je izazov uporabe suvremenih tehničko-tehnoloških rješenja, čija je primjena začeta upravo u razdoblju Moderne, pa nerijetko takve odluke postaju glavni konzervatorski diskurs.

Na primjeru projekta obnove stambenog sklopa u Laginjinoj ulici u Zagrebu, pojedinačno zaštićene građevine iz opusa arhitekta Ivana Vitića te na recentnim obnovama njegovih građevina koje nemaju status zaštićenog kulturnog dobra, mogu se jasno i nedvojbeno pokazati sve osobitosti zaštite i obnove graditeljskog naslijeđa Moderne.

3D prikaz
obnovljenog
sklopa stambenih
zgrada u
Laginjinoj ulici u
Zagrebu, 2012.
godine

18. travnja

Dan svjetske baštine

